

- **Tvorcovia v regióne – Viete o nich? – Poznáte ich?**

Bauer, Viktor (31. 5. 1942 Nové Zámky) / lekár

Akademik, kandidát - doktor lekárskych vied, korešpondent - pracovník Československej a Slovenskej akadémie vied, v súčasnosti riaditeľ Ústavu experimentálnej farmakológie Slovenskej akadémie vied. Je členom množstva medzinárodných a domácich odborných vedeckých spoločností. Má za sebou bohatú publikačnú i prednáškovú činnosť. Je autorom viacerých patentov. V roku 1988 mu vyšla monografia, ktorá i dnes sa považuje vo svojom odbore za rozhodujúcu prácu.

Je nositeľom mnohých medzinárodných a domácich odborných, štátnych vyznamenaní. **Je Čestným občanom mesta Nové Zámky (svojho rodného mesta).** Držiteľom Ceny mesta Šamorín, kde v súčasnosti býva.

BARTA, Július (23. november 1922 Štúrovo – 11. september 2008 Bratislava) akademický maliar – zaslúžilý umelec

Študoval na Výtvarnej škole Tibora Gallého v Budapešti (1941-42), na Slovenskej vysokej škole Technickej v Bratislave (1949-50, profesori: Malý, Milly, Mudroch) a na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (1950-52, profesor Mudroch). Absolvoval študijné pobyty vo viacerých európskych krajinách. Venoval sa komornej maľbe, úžitkovej grafike, ilustračnej tvorbe. V autorstve a v spoluautorstve s akademickými maliarmi Drexlerom a Szabóom v rámci Slovenska vytvorili množstvo diel realizovaných v architektúre. Mal viacero samostatných a kolektívnych výstav doma i v zahraničí. Pripravoval návrhy pre politické, kultúrne, vedecké a poľnohospodárske výstavy (1950-60). Bol členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov (od 1952), Klubu výtvarníkov v Štúrove, rôznych umeleckých komisií. Vytvoril hodnotné umelecké dielo, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou slovenského výtvarného umenia. Mesto Štúrovo mu v roku 2002 udelilo ocenenie PRO URBE.

BERNOLÁK, Anton (3. október 1762 Slanica na Orave - 15. január 1813 Nové Zámky) kňaz, náboženský spisovateľ, jazykovedec – kodifikátor prvého slovenského spisovného jazyka, obrodenec – vedúca osobnosť Slovenského učeného tovarišstva

Študoval poetiku a rétoriku na Hlavnom gymnáziu v Bratislave (1778-80), zároveň bol chovancom seminára Emericianum, na Kráľovskej akadémii v Trnave filozofiu (1780-82), bol chovancom seminára Stephaneum, na Teologickej fakulte Univerzity Pazmáneum vo Viedni ukončil prvú časť štúdia katolíckej teológie (1782-84), bol chovancom seminára Pazmáneum, na Generálnom seminári v Bratislave druhú časť (1784-87). Dosiahol akademickú hodnosť bakalára teológie (theologiae baccalaureus, 1787). Ovládal viacero mŕtvych i živých jazykov. Už počas štúdia začal aktívnu národnobuditeľskú, vedeckú a publikačnú činnosť. Bol spoluzakladateľom Spoločnosti na pestovanie slovenského jazyka. Rok 1787 bol rokom uzákonenia jednotnej spisovnej reči Antonom Bernolákom. Za kňaza vysvätený v Trnave (1787). Pôsobil ako kaplán v Čeklísi (dnešné Bernolákovo, 1787-91), v Trnave zastával úrad kancelára a funkciu sekretára tajomníka arcibiskupského vikariátu (1791-97), bol diecézny cenzor a archivár, istý čas bol aj prisáznym notárom ústrednej cirkevnej stolice, v Nových Zámkoch (1797-1813) bol vymenovaný za správcu fary, farára a dekana. Stal sa zároveň správcom hlavnej mestskej školy a učiteľom náboženstva. Anton Bernolák v čase novozámoc-

kého pôsobenia dokončil päťjazyčný slovník *Slowár Slowenski Češko-Latinsko-Ňemecko-Uherski seu Lexicon Slavicum Bohemico-Latino-Germanico-Ungaricum* – obdivuhodné normotvorné lexikografické dielo, ktoré dopísal v roku 1808. Nakoniec vyšlo 12 rokov po jeho smrti v 6 zväzkoch zásluhou kanonika Juraja Palkoviča. Na počesť prvého kodifikátora spisovného jazyka, významného vzdelanca a kňaza Antona Bernoláka, ktorý 16 rokov pôsobil a je i pochovaný v Nových Zámkoch knižnica v roku 2000 prijala jeho meno.

CABAN, Ondrej (7. december 1813 Selce pri Banskej Bystrici - 2. máj 1860 Komjatice) **katolícky kňaz, národovec, literárny dejateľ**

Študoval katolícku teológiu v Trnave (1828-1837). Vysvätený za kňaza v Ostrihome (1837). Bol veľmi vzdelaný, ovládal osem jazykov. Pôsobil v Komjaticiach ako kaplán (1837-43), správca fary (1844-60). Pod správu fary spadali aj obyvatelia obce Černík. Vydal dielo *Memorabilia Parochiae Komjáth sub Andrea Czaban ab anno Domini 1844 (Pamätihodnosti fary v Komjaticiach za Ondreja Cabana od roku 1944)*. Založil *Spolok svätého ruženca* a podieľal sa na činnosti niekoľkých slovenských spolkov. Okrem pastoračnej činnosti sa venoval aj ľudovému, divadelnej sfére. Bol vyslancom spolku Tatrín ku kráľovskej rade v Budíne (1846). Stal sa zástancom štúrovskej spisovnej slovenčiny. Počas revolučných bojov sa postavil za slovenský národ, začo bol prenasledovaný. Je autorom tzv. moralistickej prózy Radlinského skupiny. Osobnosti Ondreja Cabana patrí v obci Komjatice trvalá úcta.

CUCOR, Štefan Gregor (CZUCZOR, Gergely) **17. december 1800 Andovce - 9. september 1866 Budapešť** **pedagóg, spisovateľ, jazykovedec, dramaturg, Benediktín**

Študoval filozofiu na rehoľnom lýceu v Győri (1818-20), teológiu na Centrálnom seminári v Pešti (Maďarsko, 1820-23), štúdium dokončil v Pannonhalme (Maďarsko, 1824). Tu vstúpil do mníšskeho rádu Benediktínov (1817), prevzal rehoľné meno Gergely (vlastným menom István /Štefan/). Vysvätený (1824). Pôsobil ako pedagóg v Győri (1824-1830), Komárne (1830-35). Vyučoval gramatiku, rétoriku a neskôr maďarskú literatúru, zástupca vedúceho knižnice v Pannonhalme (1837-38), profesor teológie v Győri (1838-45), hlavný redaktor a spolutvorca slovníka maďarského jazyka v Pešti (1845-66). Bol členom Uhorskej akadémie vied (korešpondent od 1831, riadny člen od 1835, vedecký pracovník 1835-37, 1845-48, 1851-66). Do maďarskej literatúry sa zapísal ako romantický spisovateľ, veľký lyrický básnik, ktorý svojím dielom prispel k rozvoju maďarského národného eposu, balád, legiend. Pracoval aj ako dramaturg Národného divadla v Pešti. V Nových Zámkoch sa od r. 1969 každoročne konajú *Literárne a kultúrne dni Gergelya Czuczora*.

Dudáš, Juraj (30. 12. 1963 Zlaté Moravce) / cestovateľ, fotograf

Cestovateľ, fotograf – tvorca reportážnej, dokumentárnej fotografie. Predstaviteľ „TOTALIZMU“ nového štýlu v technike umenia tzv. Fotomontáže v Makrofotografii.

Juraj cestoval intenzívne a preskúmal viac ako 50 krajín v Európe, Ázii, Austrálii a Oceánii, Amerike a v Severnej Afrike.

Forma umenia, ktorú používa sa vzťahuje na vieru, dejiny, rozprávky, festivaly a špiritistické oslavy, antropológiu – štúdiá rôznych kultúr, čiernych démonov, čarodejníctva a mágie ako i filozofie. Všetky tieto vzťahy veľmi často idú za námetom v spojení s vonkajším svetom.

V súčasnosti žije v Nových Zámkoch a má v pláne otvoriť vlastnú galériu, kde bude vystavených viac ako 1000 umeleckých diel.

Furi, Dana (1977 Nové Zámky) / poetka, výtvarníčka

Píše poéziu a maľuje na sklo. O písaní hovorí, že ju naplňa. Do svojej tvorby zahŕňa všetky vnemy, city, dojmy z každodenného života. Jej cieľom je čitateľov uvoľniť, obohatiť o niečo nové, pomôcť. Hovorí: „Pre nich (ľudia) je určená moja tvorba. Zo srdca, z duše i z citov im oddávam samú seba vo svojich básňach.“ Bližšie sa s jej poéziou a maľovaním na sklo môžete oboznámiť na jej vlastnej webovej stránke: www.danafurilines.blogspot.com

GAJDOŠ, Vševlad Jozef (15. máj 1907 Maňa – 11. máj 1978 Bratislava, pochovaný v Mani) pedagóg, knihovník, literárny a kultúrny historik

Študoval v Trnave na knihárskom učilišti (1820), na gymnáziu v Skalici (1921-22), Trnave (1922-24), Skalici (1926-29). Medzitým v Trnave vstúpil do rádu Františkánov (1924), prijal rehoľné meno Pankrác, používal jeho poslovenčenú formu Vševlad. Teológiu absolvoval na Bohosloveckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe (1929-33), knihovedu na Filozofickej fakulte (1929-31), dejepis a filozofiu na univerzite v Bratislave (1933-38). Pôsobil ako profesor na gymnáziu v Malackách (1938-46), Nových Zámkoch (1946-47), zároveň bol lektorom knihovedy na univerzite v Bratislave (1940-47). V Nových Zámkoch bol obvinený z protištátneho prisahania a zatknutý (1947-56), rehabilitovaný v Bratislave (1972). Po prepustení sa usadil v Mani. Zamestnal sa v Matici slovenskej ako dokumentátor pri usporadúvaní starých historických knižníc (1956-58). Od r. 1959 žil ako dôchodca vo svojom rodisku. Preskúmal okolité farské knižnice. Bol mimoriadne plodným autorom a členom viacerých vedeckých a kultúrnych spoločností. Z jeho pera vyšlo vyše 300 rôznych titulov štúdií, článkov, príspevkov..., ale prevažnú časť jeho diela tvorí história - diela o dejinách františkánskej rehole, A. Bernolákovi a bernolákovcoch, historických knižniciach a cenných rukopisných pamiatkach. Knižnica v Mani nesie jeho meno od roku 2007.

Gál, Alexander (1989, Nové Zámky) / silák – silový šport

Mladý Novozámčan má v pláne vytvoriť slovenský rekord v prevažovaní pneumatiky. Pred oficiálnymi komisármi sa v roku 2009 chce pokúsiť o zápis do knihy slovenských rekordov v prevažovaní pneumatiky. Podľa znalcov má všetky telesné predpoklady aj ambície na slovenského šampióna.

Horváth, Tibor (28. 2.1967 Palárikovo) / knihár - reštaurátor – športovec-reprezentant

Mladý muž, ktorý to v živote nemal ľahké. Po viacerých ťažkých prekonaných chorobách stratil sluch. Navštevoval Špeciálnu materskú školu pre nepočujúcich, neskôr Základnú deväťročnú školu pre nepočujúcich. Potom začal navštevovať Stredné odborné učilište pre sluchovo postihnutú mládež. Skončil s vyznamenaním. Vyučil sa za knihára, bola to práca, kde sa naplno mohol realizovať. Počas svojej práce sa vypracoval za vynikajúceho odborníka vo svojom remesle. Zreštauroval mnohé staré vzácne knihy, vdýchnuc im takto nový život. V súčasnosti reštauruje a viaže staré historické spisy. Popritom všetkom reprezentuje svoju obec aj v športových súťažiach. Má veľké množstvo ocenení.

JEDLÍK, Štefan Anián (Jedlik, Ányos István)

11. január 1800 Zemné – 13. december 1895 Győr (Maďarsko)

kňaz, pedagóg, fyzik, vedec, vynálezca, publicista

V Pannonhalme vstúpil do rehoľného rádu Benediktínov (1817), prijal rehoľné meno Anián. Študoval logiku a fyziku na rehoľnom lýceu v Győri (1918-20), teológiu v Panonnhalme (1820-22, 1823-25), získal akademický titul doktora filozofie (PhDr., 1822), vysvätení za kňaza (1825), vedecko-pedagogický titul „profesor“ (univerzitný 1839, riadny 1858). Pôsobil ako profesor gymnázia (1822-25), rehoľného lýcea v Győri (1825-31), profesor fyziky a poľnohospodárstva na Katedre fyziky Kráľovskej akadémii v Bratislave (1831-39), profesor fyziky na Uhorskej kráľovskej univerzite v Pešti (1840-46, dekan 1846-1863, rektor 1863-64, profesor 1864-78), od roku 1878 na odpočinku v Győri.

Popri fyzike sa zaoberal chémiou, optikou, bol priekopníkom elektrotechniky doma i vo svete. Neúnavný experimentátor a konštruktér. Svojimi vynálezmi sa zaradil medzi najpozoruhodnejších uhorských vynálezcov 19. storočia. Z 86 objavov a vynálezov si dal patentovať iba jediný vynález – *prístroj na výrobu sódovej vody vynájdený* (1826), ktorý zdokonalil v Bratislave. Spolupracoval s odborníkmi maďarského jazyka, vytvoril viacero odborných názvov (napr. dugattyú /piest/, ejtőernyő (padák)...), s Egyetemes Magyar Encyklopédia (Univerzitná maďarská encyklopédia). Svoje odborné články publikoval v domácich odborných a vedeckých časopisoch (okolo 40). Bol účastníkom národnooslobodzovacích bojov. Zaslúžil sa o záchranu prístrojov zo zostrelenej budovy Hvezdárne Uránia na vrchu Gellért. Stal sa členom viacerých vedeckých a priemyselných spoločností. Udelili mu Rád železnej koruny III. tr. (1879). Je jedným z najvýznamnejších občanom obce Zemné.

Klein, Otokar (23. september 1974 Bratislava)

svetoznámi operný spevák – medzinárodne renomovaný tenor

Novozámocký rodák, pred niekoľkými rokmi ešte talent a dnes už medzinárodne renomovaný tenor. Absolvent VŠMU v Bratislave. Svoju raketovú kariéru odštartoval na doskách Opery SND. Hostoval v Štátnej opere v Budapešti, vo Viedni. Je pravidelným hosťom významných medzinárodných festivalov, je pravidelným hosťom na verejných a benefičných koncertoch v Nových Zámkoch.

-Za vynikajúcu interpretačnú činnosť na svetových pódioch opernej scény

-Za benefičné a verejné koncerty v Nových Zámkoch obdržal Cenu mesta Nové Zámky (2005).

Je jedným zo zakladateľov súkromnej umeleckej galérie /prvej/ v Nových Zámkoch.

MATUNÁK, Michal (17. júl 1866 Šurany - 5. december 1932 Kremnica)

historik - turkológ, archivár

Študoval na Gymnázium v Nových Zámkoch, v Banskej Štiavnici, v Jágri, kde zmaturoval (1887), teológiu v Budapešti, ktorú dokončil v Banskej Bystrici (1887-91). Vysvätený (1891). Pôsobil ako kaplán a katechét vo Zvolenskej Slatine, Sučanoch, kňaz v Kremnici (1894-98), kde získal prístup do bohatého mestského archívu, riaditeľ Vyššej ľudovej školy v Krupine (1898-1903), farár v Brezne (1903-22), archivár v Kremnici (od 1922). Zaujímal sa o regionálnu históriu, napísal a zanechal viac ako 70 hodnotných prác. Jadrom jeho výskumu bolo predovšetkým obdobie tureckých nájazdov a tureckej nadvlády. Postupne nastal zvrät v jeho politických názoroch, maďarský jazyk, potlačil do úzadia a od roku (1918) sa jednoznačne považuje za slovenského historika. Uznajúc jeho literárnu činnosť bol zvolený aj za riadneho člena literárneho oddelenia

Vedeckej spoločnosti Sv. Štefana. Svoje pole pôsobnosti a výskumu od tureckého obdobia obrátil na obdobie misie Cyrila a Metoda, či pôvod slovenského národa. Aktívne spolupracoval na práci historickej sekcie Matice Slovenskej. V Šuranoch nesie jeho meno mestská knižnica.

Medveď, Jozef (24. marec 1950, Bruntál)

**ranger – strážca prírody – ochranár životného prostredia – aktivista
básnik - výtvarník**

Pri príležitosti Dňa Zeme dostal cenu ministra životného prostredia SR za dlhodobý prínos v ochrane prírody a životného prostredia. Ranger – Jozef Medveď, člen občianskeho združenia Gbelcia crassiceps – na pomoc prírode sa aktivizuje v projekte obhospodarovania Parížskych močiarov so zachovaním ich biotopu (1995). Tento projekt vypracovali rangeri – strážcovia prírody z Gbeliec. Na konte má 13 básnických zbierok.

Móder, Jozef (19. 9. 1947 Tvrdošovce) / futbalista

Futbalový majster Európy z r. 1976, držiteľ Ceny fair play Ivana Chodáka.

Móder, Ladislav (2. 12. 1945 Tvrdošovce – 2. 12. 2006 Nové Zámky)

futbalista (brat Jozefa)

Člen Slovana Bratislava od 1967, s ktorým získal majstrovský titul v roku 1970.

Paszterkó, László (5. 1. 1960 Nové Zámky)

športovec – pästiar – reprezentant - tréner

Amatérsky a profesionálny športovec, boxer, reprezentant, ktorý v súčasnosti prevádzkuje bezpečnostnú agentúru a popri tom trénuje a vychováva novú generáciu boxerov. Počas svojej kariéry dosiahol rad významných úspechov – hral v I. celoštátnej lige, v Belgicku získal titul belgického majstra. Odohral 70 zápasov, z nich 36 víťazných, 7 x remizoval a 27 x prehral. Svoju kariéru ukončil 8. januára 2010 v Nových Zámkoch počas Boxerskej exhibície.

Pásztor, Júlis /Gyula/ (1921, Nové Zámky)

vinohradník – pestovateľ hrozna – bežec-pretekár

Pestovateľ hrozna – vinohradník. Má 88 rokov a aj dnes pestuje 24 druhov hrozna. V sade má také druhy hrozna ako Tramín, Muskotel, Zelený Veltín, Čierny Otelló, Ottonel muskotel, Müller Thurgau, SauvignonV súčasnosti sa venuje aj behu pre zdravie . Vo svojej vekovej kategórie sa zúčastňuje bežec-kých pretekov. V r. 2007 na domácej pôde v Nových Zámkoch v skupine nad 85 rokov v behu mužov zabehol na 100 metrovej trati rekord trate. 100 m sa mu podarilo zdolať za 23 sekúnd.

Pohanka, Vojtech (8. 9. 1949 Dvory nad Žitavou – 3. 1. 2010 Bratislava) akademický sochár

Na SŠUP v Bratislave vyštudoval kamenosochárstvo (1965-1969), na VŠVU v Bratislave odbor reliéfného sochárstva (1969-1975). Žil a pôsobil v Bratislave. Venoval sa komornej a monumentálnej plastike, plakete, medailérstvu a tiež aj kresbe a maľbe. Mal viacero výstav doma i v zahraničí, zúčastňoval sa sochárskych sympózií, súťaží. Svojimi monumentálnymi realizáciami dotváral interiéry sídlisk a mestských štvrtí. Jeho diela sa nachádzajú v Piešťanoch, Dubníku, Hlohovci, Trenčíne, Novej Vieske, Nových Zámkoch. Medaile sú vystavené v Múzeu mincí a medailí v Kremnici,

Diela: -Apokalypsa I – III. (drevená plastika), -Portrét (bronzová medaila), -Poézia mieru (socha -kameň), -Leto (kameň), -SNP II (bronzová medaila), -Súdržnosť (medaila), -Pieta (medaila), -Sediaca (kameň), -Plastika, -Kvet, -Detský bazén, -Banícke povstanie (cyklus medailí), -Ecce homo (hydronárium), -Tušenie (hydronárium), -Prítomnosť (hydronárium), -Nostalgia na Ikara (pastel), -Ictória Ifigénie (pastel), -Medúza (pastel), -Boh vojny (pastel), -Pád Ikara (pastel), -Refrén doby (pastel), -Nostalgia XX. storočia (pastel), -Hľadanie identity (bronz), -Utajená sila (bronz), -Pamätná medaila k 50. výročiu založenia Pamiatkového ústavu v Bratislave....

Polák, Miroslav (1954, Vlkaš) slovenský umelec – výtvarník – sochár - rezbár

Pracuje ako výtvarný pedagóg v Nitre. V ateliéri Miroslava Poláka vo Vlkaši vznikajú drevené lavičky s vi-nárskymi motívmi. Majú dotvoriť kolorit festivalu vína, gastronómie a kultúry WinGastFest, ktorý sa bude konať počas výstavy Agrokomplex 2009 v Nitre (Slovensko). Spomenuté lavičky vznikajú v rámci projektu mesta Nitra s názvom La100vičky.

Poláková, Viera (22. 4. 1975 Nové Zámky) / fotografka

Vyštudovala sociológiu. Amatérskej fotografii a písaniu sa venuje od roku 2001. Rada cestuje, hlavne sa rada túla horami a tieto zážitky potom píše nielen do šuflíka, ale občas aj do časopisov alebo aj na internetový portál. A keď sa túla horami aktívne fotografuje. Fotografuje hory, ľudí, krajinu. Má fotografie zo Slovenska, Islandu, Faerských ostrovov, Pakistanu, z Peru, Bolívie, Nepálu, fotografovala Altaj.

Zúčastňuje sa fotografických súťaží, má za sebou premietanie v cestovateľskom kine v Horárni.

V súčasnosti tieto fotografie vystavuje v Knižnici A. Bernoláka v Nových Zámkoch.

Póša, Karol (Palárikovo) dobrovoľný požiarnik – zaslúžilý člen DPO – preventívár obce Palárikovo

7. mája 2009 v Žiline obdržal najvyššie vyznamenanie Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky za vykonanú celoživotnú prácu na úseku dobrovoľnej požiarnej ochrany „Zaslúžilý člen Dobrovoľnej požiarnej ochrany“. Toto vyznamenanie mu bolo udelené za dlhoročnú aktívnu prácu v DPO SR a v hasičskom zbore v Palárikove. Od roku 1990 až po dnes vykonáva funkciu preventívára obce. Za svoju prácu dostal medailu Za príkladnú prácu, medailu Za zásluhy a medailu Za mimoriadne zásluhy.

Rudinský, Bruno (30. august 1952 Dubnica nad Váhom)

lekár-chirurg-akademic – prednosta Neurologickej kliniky SZU vo FN v Nových Zámkoch

Profesor Bruno Rudinský je prednostom Neurologickej kliniky Slovenskej zdravotníckej univerzity vo Fakultnej nemocnici v Nových Zámkoch. Je predovšetkým vynikajúcim chirurgom odborníkom na chrbticu. Profesor Bruno Rudinský urobil prvýkrát unikátnu operáciu driekovej časti chrbtice – chorú platničku nahradila ocelová (2004).

Za mimoriadny osobný prínos k rozvoju chirurgie a neurochirurgickej starostlivosti v nitrianskom regióne dostal v rokoch 2009 a 2011 Cenu Nitrianskeho samosprávneho kraja.

SUCHÁ, Martina (20. november 1980 Nové Zámky) profesionálna tenistka – trénerka

Bývalá slovenská profesionálna tenistka, ktorá svoju hráčsku kariéru zanechala niečo vyše pred rokom sa od augusta 2009 stane trénerkou Chantal Škamlovej, mladej slovenskej tenistky, ktorá sa stala čerstvou majsterkou Európy vo štvorhre do 16 rokov.

Száráz, Dénes (11. marec 1979 Nové Zámky)

Divadelný herec, pracuje v Maďarských divadlách, štyri roky pôsobil vo Vörösmartyho divadle v Székesfehérvári a v súčasnosti má zmluvu s Új Színház (Novým divadlom) v Budapešti. Rád recituje a je členom poroty na recitačných súťažiach.

Má za sebou hry: Csongor (Vörösmarthy); Isidoró (Goldoni); Popcom, Egy hónap falun (Turgenev), Malom a pokolban (Moldova) Stuart Mária (Zweig), Revízor (Gogol).

Szilágyiová, Marta (1947 Nové Zámky)

riaditeľka knižnice – prekladateľka – organizátorka medzinárodných vzájomných spoločenských stykov medzi knižnicami

Riaditeľka Knižnice A. Bernoláka v Nových Zámkoch sa aktívne zapája do organizovania spolupráce medzi slovenskými a maďarskými knižnicami a má veľkú zásluhu na prehĺbení týchto vzťahov. Nedávno jej Spolok maďarských knihovníkov v Maďarsku za túto činnosť udelil Čestný diplom o zvolení za čestného člena spolku.

Stégmár, Ákos (1. marec 1974 Nové Zámky)

Priemyselný dizajnér. Učil sa a pracoval v Maďarsku, Nemecku, Francúzsku i v Japonsku. V roku 1996 sa zúčastnil prvého projektu VW Desing. Pracoval u Audi Desing, Mercedes Benz Interior Desing, Advanc desing ... Tvorí hlavne v automobilovom priemysle.

Podľa jeho vyjadrenia práca priemyselného dizajnéra je zmesou logického prístupu inžiniera a intuitívneho zmyslu i citu umelca pre krásu.

Šátková, Mária (Palárikovo)

dobrovoľná pracovníčka SČK – predsedkyňa MO SČK – organizátorka spoločenského života

Slovenský Červený kríž oslavoval 90. výročie založenia. Pri tejto slávnostnej príležitosti ocenili vyznamenaním I. stupňa piatich dobrovoľníkov, pracovníkov SČK. Medzi nimi bola i Mária Šátková, predsedkyňa MO SČK v Palárikove. Túto vzácnu medailu za obetavosť, humanitu a dobrovoľnú službu obdržala za viac ako 20 ročnú dobrovoľnú činnosť v Červenom kríži. Desať rokov vedie palárikovskú organizáciu SČK. V základnej škole sa venuje žiakom ako vedúca krúžku „Mladý zdravotník“. Pod jej vedením deti získali popredné umiestnenia na okresných i krajských súťažiach. Viackrát do roka dokáže zmobilizovať množstvo dobrovoľných darcov krvi na spoločný odber krvi. Organizuje a nielen pre svojich členov a dobrovoľných darcov reprezentačné plesy, zájazdy i výlety.

THAIN, Ján

(5. september 1885 Nové Zámky - 17. november 1953 Nitra, pochovaný v Nových Zámkoch)

pedagóg, výtvarný umelec, zberateľ, národopisec, publicista,

Študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti (1906-11, profesori: Edvi-Illés, Révész, Aggházy, Nádler), získal diplom stredoškolského učiteľa kreslenia (1911). Pôsobil ako pedagóg – učiteľ výtvarnej výchovy na Gymnáziu v Nových Zámkoch (1911-1935), neskôr sa stal jeho riaditeľom.

Venoval sa krajinnej, figurálnej a portrétnej tvorbe v dobovom (tzv. secesnom prevedení), výtvarne dokumentoval svoju zbierku ľudového umenia. Jeho výtvarnú pozostalosť spravuje Galéria umenia E. Zmetáka v Nových Zámkoch. Obrazy má uložené aj v depozite – zbierke výtvarného umenia v Múzeu Jána Thaina v Nových Zámkoch. Aktívne vystavoval doma i v zahraničí a tiež realizoval viacero významných výstav. Bol úspešným účastníkom výtvarných súťaží. Vyhrál študijný pobyt do Maďarska, Talianska. Bol spoluzakladateľom národopisného oddelenia Mestského múzea v Nových Zámkoch, stal sa jeho prvým riaditeľom (1936-45). Dnes múzeum nesie jeho meno a vlastní vlastivednú pozostalosť. Zbierka „*Dejiny múzea*“ obsahuje 378 ks zbierkových predmetov súvisiacich s osobou Jána Thaina. Odborne publikoval. Bol členom umeleckých, literárnych a vlastivedných spoločností.

Tóth, János (4. 1. 1962 Nové Zámky)

pedagóg – vysokoškolský učiteľ – matematik - fyzik

Základnú školu s vyučovacím jazykom maďarským navštevoval v Nových Zámkoch. Chodil do Gymnázia v Nových Zámkoch. Vyštudoval na UK katedre matematiky a fyziky. Po ukončení štúdií učil na novozámockom gymnáziu, prednášal na UK v Nitre, na univerzite v Ostrave. V súčasnosti stojí na čele Univerzity Jánosa Selyeho v Komárne. Robí výskumy v oblasti skutočnej závislosti myslenia, analytické čísla, sériové delenie?

Vajzer, Andrej (Nové Zámky)

veterinár –spoluzakladateľ Útulku pre psov v Nových Zámkoch - športový funkcionár – predseda Plaveckého klubu v Nových Zámkoch

Poverený veterinárny lekár, cestovateľ SKJ, vedie Útulok pre psov v Nových Zámkoch, ktorého je aj spoluzakladateľom. Popri tejto svojej práci zastáva aj funkciu predsedu Plaveckého klub v Nových Zámkoch, ktorý sa môže pýšiť mnohými úspechmi.

ZMETÁK, Ernest (12. január 1919 Nové Zámky - 13. máj 2004 Bratislava) zaslúžilý umelec-maliar, grafik, zberateľ

Základné výtvarné vzdelanie získal v kresliarskom kurze Karola Harmosa v Komárne (1936–37), pokračoval na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti - oddelenie monumentálneho maliarstva (1938-43). Pôsobil ako grafik v Martine. Študoval na Oddelení kreslenia a maľovania pri Slovenskej technickej univerzite v Bratislave u Gustáva Mallého, Alojza Struhára či Maximiliána Schurmannu. Stal sa členom Skupiny výtvarných umelcov (1945-60), spoluzakladateľom Spolku umelcov a priateľov grafiky (1946, od 1949 predseda). Absolvoval niekoľko študijných pobytov. Taliansko (najmä Sicília a mesto Cefalú) sa stalo jeho celoživotnou výtvarnou láskou a zároveň i dôležitou súčasťou jeho života. Na jeho tvorbe badať výrazné stopy talianskeho vplyvu. Bol asistentom Ľudovíta Fullu na Oddelení monumentálneho maliarstva na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (1949–52). Spolupracoval s maliarom Milanom Lalahom. Bol úspešným účastníkom viacerých výtvarných súťaží. Vytvoril niekoľko mozaík (Bratislava, Prievidza). Vystavoval doma i v zahraničí. Koncom roka 1980 sprístupnili stálu expozíciu umenia 16. – 20. storočia v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch, zostavenú z darov manželov Zmetákovcov. Za celoživotné dielo mu v roku 2004 vtedajší prezident Slovenskej republiky, Rudolf Schuster, udelil Pribinov kríž I. triedy.

Poznámka

Zdrojové dokumenty vybraných osobností sa nachádzajú v Databáze osobností okresu Nové Zámky ÚBaR KAB v Nových Zámkoch.

Spracovala: Mária Feldinszká